

Luat cu forța de polițiști și transmis miliției transnistrene

În seara zilei de 9 septembrie, Vasile Fricățel, din satul Telița, Anenii Noi, a fost răpit de persoane necunoscute, care potrivit familiei acestuia ar fi colaboratori de poliție din raion. El a fost transmis pe mâna miliției transnitrene din Grigoriopol. Bărbatul apare în calitate de martor într-un dosar penal intentat pe numele fratelui său mai mare, Valeriu, pentru furt de vite. Vasile Fricățel se află în prezent în penitenciarul din Hlinaia, Grigoriopol, unde este maltratat și forțat să recunoască învinuiri.

Practica de «predare» a persoanelor de către organele de drept ale R. Moldova către miliția ilegală din stânga Nistrului, deși este neconstituțională și încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, continuă de ani buni. Organizațiile neguvernamentale active în domeniul drepturilor omului au identificat sute de cazuri de răpire a cetățenilor de către poliția constituțională și de predare a lor către «miliția» transnistreană, în lipsa unor acte procesuale obligatorii în caz de reținere. Persoanele erau transmise pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, ulterior, deferirii către așa-zisa justiție transnistreană și chiar executării pedepsei penale, stabilite de instanțele judecătorești nerecunoscute din Transnistria.

«Când am aflat, mi s-a oprit inima în loc»

Vasile Fricățel lua masa cu familia, când au bătut la ușă două persoane și l-au chemat afară. Bărbatul i-a asigurat pe părinți că sunt «băieți din sat» și le-a spus să nu-și facă griji. În scurt timp, a plecat cu ei în direcție necunoscută. «Soțul s-a dus să aducă vitele din câmp. El a observat cum o barcă plutește spre celălalt mal, în timp ce doi băieți se

uitau de pe malul drept. I-a recunoscut că-s băieții care au fost la noi și m-a chemat să vin repede la Nistru. Mi s-a oprit inima în loc. Când am ajuns, băiatul nostru era deja trecut peste râu. Am văzut cum l-au transmis unuia de acolo, împreună cu niște documente. După ce băieții s-au întors, i-am întrebat: Cui mi-ați vândut feciorul? La care ei mi-au spus să cer răspunsuri de la comisariat», ne-a spus Axenia Fricațel, mama lui Vasile. Ulterior, femeia a aflat că «băieții din sat» erau comisarul-adjunct al Comisariatului de Poliție (CPR) Anenii Noi, Veaceslav Palanciuc, și șeful secției Poliției Criminale, Marin Moraru.

Axenia Fricațel nu a știut nimic despre fiul său mai bine de trei săptămâni, timp în care a bătut pragurile CPR Anenii Noi, ale Comisiei de Securitate, Parlamentului și Procuraturii Generale, dar fără succes. Într-o seară, a primit un apel telefonic de la Vasile. În acele secunde numărate de convorbire băiatul i-a spus în fugă că se află în penitenciarul de la Hlinaia, unde este maltratat și forțat să semneze depoziții false, fabricate de structurile separatiste. «În Transnistria așa i-au zis: Ai să spui partea asta tot ce n-ai spus la judecată», ne-a povestit Axenia Fricațel.

Avocatul pe care l-a angajat femeia i-a spus, după întrevvedere cu Vasile, că organele transnistrene vor să-l aducă și pe Valeriu, fiul mai mare, care tocmai fusese eliberat din izolatorul CPR Anenii Noi, unde se aflase în arest preventiv timp de 30 de zile, iar în prezent se află în arest la domiciliu. Valeriu Fricațel este bănuie de comiterea mai multor furturi de vite, pe numele său fiind intentat un dosar penal. «Mi-au luat unul, cum să-l mai ieie și pe aista?», se întreabă disperată mama tinerilor.

«Cine l-a transmis? N-am auzit de așa ceva»

Solicitat de ZdG, comisarul CPR Anenii Noi ne-a spus că n-a auzit ca cineva să fie transmis pe malul stâng al Nistrului și susține că polițiștii din comisariat nu colaborează cu «miliția» transnistreană.

«Cum vedeți, dumneavoastră, ca el să fie transmis în Transnistria? Să ne gândim logic. În primul rând, unu-i martor, iar al doilea – bănuț. Dosarul trebuie examinat în continuare. Dacă dăm persoanele părții celeilalte și ele sunt reținute acolo, dosarul nostru moare. Dacă ei primesc acolo 5 sau 10 ani, noi nu mai avem posibilitate să lucrăm cu ei. Chiar dacă ar da acolo declarații utile pentru dosar, el nu poate să se întoarcă la noi. Nu colaborăm cu ei, nu transmitem dosare în Transnistria. N-au fost așa cazuri, pentru că noi lor nu le transmitem oameni, după cum ei nouă nu ne transmit», ne-a spus comisarul, precizând că Vasile ar fi fost interogat și eliberat acasă în aceeași zi, iar ce s-a întâmplat ulterior cu el nu este în grija sa. «El a spus că n-a știut de furturile de vite, dar frate-său a recunoscut la interogatoriu. Sunt probe și martori. După discuția cu avocatul, Valeriu a schimbat macazul și a spus că noi am fabricat dosarul. Asta mai departe hotărăște procuratura. Nu vă pot spune unde-i cel mai mic și ce-i cu dânsul».

Sesizați de ZdG, reprezentanți ai MAI ne-au declarat că nu exclud că Vasile Fricațel a fost transmis «miliției» transnistrene, dar că această «procedură» nu a fost făcută de colaboratorii de poliție. «Nu se exclude faptul că persoana a fost reținută pe teritoriul lor sau în momentul când se afla în anumite sectoare. Localitatea unde sunt ei domiciliați ee în nemijlocită apropiere a râului Nistru. Ei au și bărci pentru deplasare. Faptul că șeful secției Poliției Criminale și alți colaboratori ar fi implicați – este exclus. Momentul este stabilit, verificat și de PG, la sesizarea părinților. Se încearcă atragerea atenției asupra poliției și determinarea ei să nu gestioneze în continuare cazul, pentru a transmite justiției», ne-a spus șeful Direcției Ordine Publică, Marian Maxian, participant la prezentarea raportului privind drepturile omului în R. Moldova de către Asociația Promo-LEX. Maxian a ezitat să dea un răspuns clar dacă MAI se va implica în recuperarea lui Vasile Fricațel din custodia autorităților separatiste și când o va face.

Ex-președintele Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului (CHDOM), Ștefan Urâtu, susține că statul este obligat să garanteze dreptul la libertatea și securitatea persoanelor în regiunea transnistreană, chiar dacă nu deține controlul asupra acesteia. «Vorbim și de siguranța persoanei. Orice dispariție trebuie documentată. La noi nu se duce evidența populației. Pot să dispară sute de oameni și statul nici să nu-și dea seama că au dispărut. «A dispărut, l-a luat cineva, asta nu-i datoria noastră». Asta puteau să spună la Tiraspol, dar la noi poliția e obligată să se implice. Dacă vine cineva din partea cealaltă și încearcă să pună condiții de «extrădare», acela trebuie arestat și interogat pentru colaborare cu un regim neconstituțional. Dacă nu i se face dreptate și nu va fi eliberat, băiatul are toate șansele să câștige la CEDO. Dar, între timp, cât e ținut acolo, el poate să dispară, poate fi omorât fără știre. Transnistria e un depozit sigur, unde orice urmă poate dispărea».

Acordul de colaborare

La 26 ianuarie 1999, ex-ministrul MAI, Victor Catan, și «omologul» transnistrean, V. Kurisiko, au semnat un acord «privind principiile conlucrării dintre MAI și conducerea organelor afacerilor interne ale Transnistriei», care oferea suport juridic pentru predarea cetățenilor R. Moldova autoproclamatelor autorități nistrene sub pretextul luptei cu criminalitatea. Acordul, însă, încălca grav drepturile și libertățile cetățenilor, precum: dreptul la libertatea și siguranța persoanei, dreptul la o judecată echitabilă, dreptul la viață, dreptul de a nu fi supus torturii și tratamentelor inumane și degradante și prezumția nevinovăției. Acordul era ilegal din start, întrucât, potrivit legii, acordurile pot fi semnate între două state recunoscute pe plan internațional, iar RMN nu este recunoscută de nimeni, fapt confirmat și prin decizia CEDO în cazul «grupului Ilașcu».

Potrivit lui Ștefan Urâtu, unii polițiști interpretau practica de predare drept «cooperare» între raioanele R. Moldova. «Când

Îi întrebam pe polițiști: Cum îi transmiteți? Ei îmi răspundeau: «Noi considerăm că este tot teritoriul R. Moldova». «Stați puțin, acolo-s alte organe, alte legi se aplică», le ziceam eu, iar ei: «Dacă noi o să judecăm așa, înseamnă că-i recunoaștem ca pe un alt stat».

În 2005, acordul a fost denunțat de Comitetul Helsinki pentru drepturile omului la Curtea de Apel Chișinău și instanța l-a recunoscut ilegal și anticonstituțional. «În 2004, când am discutat cu conducerea Departamentului de Urmărire Penală din cadrul MAI, mi s-a spus că sunt peste 340 de cazuri de extrădare, după care, la solicitarea oficială, au declarat că sunt doar 76 de cazuri documentate. Prin urmare, în realitate numărul este cu mult mai mare. Dacă în 8 luni au fost atâtea cazuri, în fiecare an erau predate cel puțin câteva zeci de persoane. Dar fiecare caz separat e o problemă», ne-a spus Ștefan Urătu.

Colaborarea «informală» dintre poliție și miliție

Președintele Asociației Promo-LEX, Ion Manole, afirmă că, deși acordul a fost anulat, practica de «predare» continuă. Juristul asociației, Vadim Vieru, oferă exemple concrete de cazuri identificate în 2009-2010, între care cel al cetățeanului C.N., predat de colaboratorii poliției către «miliția transnistreană» chiar în apropierea Comisariatului de Poliție din Tighina și condamnat la 10 ani de privațiune de libertate. Polițiștii vinovați nu au fost pedepsiți. Potrivit lui Vieru, în cazurile de «predare», identificate de Promo-LEX, au fost intentate dosare, însă acestea se mai află la etapa de urmărire penală.

Reprezentantul MAI, Marin Maxian, neagă că organele de drept constituționale transmit cetățenii R. Moldova în custodia structurilor «de drept» din Transnistria, însă confirmă faptul că MAI «cooperează» cu miliția și «ministerul securității» (MGB) din regiune. «Avem o colaborare referitor la urmărirea persoanelor care au comis infracțiuni deosebit de grave, adică omoruri, inclusiv la comandă. Direcția Generală Servicii

Operative desfășoară această activitate. Există un schimb de informații pentru a preveni anumite fenomene, flagele ce pot avea loc privind anumite grupări criminale».

Solicitat de ZdG să comenteze colaborarea informală dintre MAI și rmn, Ștefan Urâtu a exclamat nedumerit: «Cum pot ei să colaboreze în combaterea criminalității când cel mai mare criminal este Smirnov? Nu poți colabora cu un criminal pentru a combate o crimă mai mică. Sunt doar povești spuse pentru a îndreptăți acțiunile».

Sursa: Zdg.md